Кылычова

Айни

Зариповна

Мугалим жөнүндө маалымат

Туулган жылы	30.05.1973
Туулган жери	Нарын облусу, Тянь-Шань району, Лахол айылы
Улуту	Кыргыз
Үй-бүлөлүк абалы	Үй-бүлөлүү, 4 баланын энеси
Жашаган дареги	Чүй облусу,Аламүдүн району, Таш-Дөбө айылы, Ленин көчөсү 22
Иштеген жери	Чүй облустук мектеп-гимназиясы
Билими, бүтүргөн окуу жайы,факультети	Жогорку, КМУУ, Кыргыз филологиясы факультети
Эмгек стажы	27
Педагогикалык стажы	19
Байланыш телефону	0709 33-55-69
Электрондук дареги	azaripovna30@gmail.com

Компьютердик билими

Программа	**Билүү деңгээли**
Word	**жакшы**
Excel	**орто**
Power Point	**жакшы**
Internet	**жакшы**

Билимин жогорулатуу боюнча маалымат

№	Кайсы жак берген	Багыты же нуктасы	Документ	Берилген убагы
1	Ассоциация Юных Лидеров Кыргызстана	По лидерской программе на тему “Самопознание”	Сертификат	04.03.2006
2	Кыргызская Академия Образование	Повышание квалификации учтелей по проблеме “Глобальное образование в условиях школы” в объеме 72 час	Сертификат Регистрационный № 1985	23.06.2006
3	Квалификацияны жогорулатуу жана кадрларды кайра даярдоо институту, И.Арабаев КМУ	“Жалпы билим беруучу мектептерде интерактивдүү ыкмаларды окутуу”	Сертификат Рег.№328	19.11.2007
4	Квалификацияны жогорулатуу жана кадрларды кайра даярдоо институту	“Жалпы билим беруучу мектепте инсанга багытталган окутуу аркылуу билим берүүнүн сапатын жогорулатуу”	Сертификат Рег.№0438	21.05.2010
5	Квалификацияны жогорулатуу жана кадрларды кайра даярдоо институту	“Педагогдордун адистик өсүүсүнүн инновациялык билим беруучу технологиялары”	Сертификат Рег.№0280	05.04.2016
6	Квалификацияны жогорулатуу жана кадрларды кайра даярдоо институту	“Манас таануу” сабагы	Сертификат Рег.№0659	25.02.2017
7	КРнын Билим Берүү жана Илим Министрлигинин алдындагы Педагогикалык кызматкерлердин квалификациясын жогорулатуу жана кайра даярдоо институту	“Окутуунун активдүү методдору”	Сертификат Рег.№02475	13.06.2017
8	КРнын Билим Берүү жана Илим Министрлигинин алдындагы	“Окутуунун активдүү методдору”	Сертификат Рег.№3563	18.06.2018

	Педаггогикалык кызматкерлердин квалификациясын жогорулатуу жана кайра даярдоо институтуту			
9	КРнын Билим Берүү жана Илим Министрлигинин алдындагы Педагогикалык кызматкерлердин квалификациясын жогорулатуу жана кайра даярдоо институтуту	“Мамлекеттик билим берүү стандартын ишке ашыруу шарттарында окутуунун жана баалоонун заманбап технологиялары”	Сертификат Рег.№ 1681	28.12.2018
10	Крнын Билим Берүү жана Илим Министрлигинин алдындагы Педагогикалык кызматкерлердин квалификациясын жогорулатуу жана кайра даярдоо институту	“Мугалимдердин методикалык компетенттүүлүгүн калыптандыруу жана өнүктүрүү”	Сертификат Рег. №2479	25.02.2019
11	КРнын Билим Берүү жана Илим Министрлигинин алдындагы Республикалык Педагогикалык кызматкерлердин квалификациясын жогорулатуу жана кайра даярдоо институту	“Окурмандык сабаттуулук боюнча компетенцияларын калыптандыруу жана баалоо”	Сертификат Рег.№7854	01.03.2021
12	КРнын Билим Берүү жана Илим Министрлигинин алдындагы Республикалык Педагогикалык кызматкерлердин квалификациясын жогорулатуу жана кайра даярдоо институту	“Кыргыз тилин жана адабиятын эне тили катары компетенттүүлүк мамиленин негизинде окутуу”	Сертификат Рег.№8023	28.05.2021

Алган сыйлыктары жана наамдары жөнүндө маалымат

№	Сыйлыктары жана наамдары	Ким тарабынан берилген	документ	Берилген убагы
1	2005-жылдын "Жыл мугалими" күбөлүгү менен сыйланат	Аламүдүн районунун Билим берүү борбору	Күбөлүк	19.03. 2005
2	"Жыл мугалими-2005" конкурсунда "Эң мыкты эссе" номинациясын жеңгендиги үчүн сыйланат	Глава Аламудун рай.гос.администрации М.Осмонов, Заведующий Аламудунским ра.отд.образовании Т.Ашымбаева	Ардак грамота	Март, 2005
3	Мектептин окуу корпусунун ачылышына салым кошкондугу жана эмгектеги ийгиликтери үчүн мугалимдер күнүнө байланыштуу (эмгек китепчесине алкыш жарыялоо менен) сыйланат	Чүй облустук мектеп-гимназиясынын директору Жусупова Б.С.	Ардак грамота	03.10. 2009
4	2010-2011-окуу жылындагы окуу жана тарбия иштеринде жетишкен ийгиликтери үчүн Чүй облустук мектеп-гимназиясынын башкы тарбиячысы КылычоваА.Зга "Жылдын мыкты мугалими" наамы берилет	Чүй облустук мектеп-гимназиясыны педагогикалык жамааты жана директор Жусупова Б.С	Ардак грамота	25.05. 2011
5	Мамлекеттик тилди өнүктүрүүгө жана анын кадыр-баркын көтөрүүгө кошкон зор салымы үчүн	КРнын Президенттигине караштуу Мамлекеттик Улуттук тил комиссиясы	Диплом	2011
6	За активное взаимодействие и весомый вклад в борьбе с преступностью,охране общественного правопорядка и за добросовестное отношение к исполнению гражданского долга	Общественное объеденение народная дружина "Элдик сакчы"	Ардак грамота	2011
7	Мамлекеттик тилди өнүктүрүүгө жана пикир	КРнын Президенттигине	Диплом	2012

	айтыш программасын жайылтууга кошкон зор салымы үчүн	караштуу Мамлекеттик тил боюнча улуттук тил комиссиясы жана “Перемена” инновациялык борбору		
8	Чүй облустук мектеп-гимназиясынын башкы тарбиячысы Кылычова А.З. эмгектеги жогорку көрсөткүчтөрү жана жаш муундарга татыктуу тарбия бергендиги үчүн сыйланат	Чүй облустук мектеп-гимназиясыны директору Жусупова Б.	Ардак грамота	06.09. 2012
9	“Курманжан Датканын 200 жылдыгына” арналган семинарды жогорку деңгээлде даярдап өткөргөндүгү үчүн башкы тарбиячы Кылычова А.З. сыйланат	Чүй облустук мектеп-гимназиясыны директору Жусупова Б.	Ардак грамота	03.02. 2012
10	Жаш муундарды окутууда жана тарбиялоодо зор салымы үчүн “Мыкты педагог” наамы берилет	“Элита KJ” сайты	Ардак грамота	2015
11	Кыргыз тилинин өнүгүшүнө кошкон жана жаш муундарга татыктуу тарбия бергендеги зор салымы үчүн	КРнын Президентине караштуу Мамлекеттик тил боюнча Улуттук комиссия	Ардак грамота	2016
12	Дүйнөлүк жазуучу Ч.Айтматовдун 90 жылдык мааракесине арналган иш-чараларды жогорку деңгээлде уюштурууга активдүү катышкандыгы үчүн	Чынгыз Айтматов клубу, Президенти Акматалиев А.А.	Төш белги, Күбөлүк №765	7.12. 2018
13	КРнын мамлекеттик тилин өнүктүрүүгө кошкон зор салымы үчүн “Кыргыз тили” төш белгиси менен сыйланат	КРнын Президентине караштуу Мамлекеттик тил боюнча Улуттук комиссия	Төш белги, Күбөлүк №199	21.11. 2018
14	КРнын Билим берүү Министрлиги өткөргөн аккредитацияда Чүй-облустук мектеп-гимназиясында кыргыз тилинен көрсөткөн 80% билим сапаты үчүн	Чүй облустук мектеп-гимназиясыны педагогикалык кеңешинин чечими	Ардак грамота	Май, 2019

	“Жылдын мыкты мугалими “ наамы берилет			
15	Кесиптик компетенцияларын өнүктүрүүдө, өзүнүн педагогикалык чеберчилигин өстүрүүдө чыгармачыл активдүүлүгүн көрсөткөндүгүнө байланыштуу “Билим берүүдөгү жаңы идеялары үчүн” медалы менен сый-т	КРнын Билим Берүү жана Илим министрлиги, “Щанс” Билим берүү борборунун мүдүрү Раимкулова А.С.	Төш белги, Кубөлүк №К-2-15	Март, 2019
16	Өлкөнүн өнүгүшүнө кошкон салымы үчүн жана эгемендүүлүктүн 30 жылдыгынын урматына “Кыргыз Туусу” гезитинин “Эл сыймыгы” медалы менен сыйланат. №95 буйругу	“Кыргыз Туусу” газетасы, Директор-башкы редактор М.Тыналиев	Төш белги, Сертификат, Күбөлүк №275	21.12. 2021

Өткөргөн райондук,облустук,шаардык,республикалык семинарлар,иш-чаралар

№	Семинардын нуктасы,багыты	Кимдер менен өтүлдү	мезгили
1	“Лидерлик сапаттар” семинар-тренинг	“Илим” окуу комплекси менен	2006
2	1-июнь Балдарды коргоо күнүнө иш-чара	Мамлекеттик ишмерлер менен	2007
3	Улуу Жеништин 65 жылдыгына карата облустук семинарга иш-чара	Чүй облустук билим берүү борборлорунун тарбия завучтарына	2008
4	Интерактивдүү окуунун ыкмалары	Аламүдүн райондук окуу завучтарына семинар	2009
5	Тарбия ишинин сырлары иш-чара	Аламүдүн райондук директорлордун семинар	2010
6	Аламүдүн районунун “Балдар билим борбору”	Аламүдүн райондук завуч-организаторлордун семинары	2011
7	“Улут болсом,тилим менен улутмун!” семинар	Аламүдүн районунун кыргыз тилчи мугалимдерине семинар	2011
8	“Курманжан Датка тарыхый инсан” семинар	Аламүдүн райондук тарых мугалимдерине семинар	2011
9	“Дебат” “Перемена” инновациялык окуу борбору менен семинар	Шаардык,райондук,облустук мектептердин окуучулары үчүн семинар	2012
10	“Курманжан Даткага-200 жыл” семинар	Аламүдүн райондук китепканачылардын семинарына иш-чара	2012
11	Гимназиянын турмушунан... Семинар-тренинг,иш-чара,тажрыйба алмашуу	Республикалык жатак мектептердин директорлорунун семинарына иш-чара	2012
12	“Үй-бүлө бекем чеп болсун!” Үй-бүлө жылына карата семинар-тренинг	Райондук,облустук семинар-тренинг	2013
13	Жусупова Б.Снын “Жашоонун ажары сүйүүдө” китебинин маңызын чечмелөө пикир айтыш	Республикалык илимпоздор,педагогдор,райондук, мугалимдерине	2019
14	Советбек Байгазиевдин “Манастын адеп-ахлак кодекси” китебине семинар-тренинг,жолугушуу,окуучулардын пикир айтышы	С.Байгазиевдин катышуусу менен республикалык педагогдор менен жолугушуу,семинар	2020

Аткарылган иш-чаралар жөнүндө маалымат

(Акыркы 5 жыл ичиндеги алынды)

№	Иш-чаранын нукталары	Мезгили
1	“Эне тилим – эне сүтүм” иш-чара	2017
2	“Адабият” жана “Тил” командаларынын таймашы	2017
3	“Тил – улуттун тамыры” иш-чара	2018
4	“Берчи мага ,жарым кашык музыка...” музыкалаштырылган чыгармачыл кече	2018
5	“Айтматов ааламы” семинар -тренинг	2018
6	“Чынгыз деген бир жылдыз бар түбөлүк!” иш-чара	2018
7	Чынгыздын чыгармаларынан түзүлгөн уламыштар драмалык кече	2018
8	“Мекенимди даңктаймын!” иш-чара	2019
9	“Махабат дастанынан” драм.ийримдин спектакли	2019
10	“Ыр таймаш” көркөм окуу мелдеши	2019
11	“Тоо булбулу – Токтогул” чыгармачыл кече	2019
12	“Жеңилбес жетөө” викториналык кече	2020
13	Саякбай Каралаевге 100 жыл иш-чара	2020
14	“Кусейин Карасаев -улуу окумуштуу” иш-чара	2020
15	“Сүмөлөк тарыхынан “ сахналаштырган кече	2020
16	“Адабият жана музыка” музыкалаштырылган кече	2021
17	“Жусуп Баласагын – көөнөрбөс мурас” пикир айтыш	2021
18	“Эне тил барда – мен бармын!” иш-чара	2021

Олимпиадалардын жыйынтыгы жөнүндө маалымат

№	Окуучунун аты-жөнү	Классы	Катышкан жылы	Алган орду	Райондук, облустук, республикалык
1	Шамудинова Айжан	10	2007-2008	3	райондук
2	Нурманбетова Айгүл	10	2008-2009	3	райондук
3	Шамудинова Айжан	11	2008-2009	3	райондук
4	Жасынжанова Жылдыз	10	2009-2010	1	райондук
5	Курманов Элеман	10	2014-2015	3	райондук
6	Курманов Элеман	11	2016-2017	3	райондук
7	Жолдошева Асыл	10	2016-2017	2	райондук
8	Абдрурахманов Нурбек	10	2018-2019	4	райондук
9	Калдыбаева Бегимай	11	2020-2021	3	райондук
10	Бекбачаева Бермет	11	2021-2022	6	райондук

Олимиадалык топ менен иштөөнүн план-графиги

№	Аткарылуучу иштин мазмуну	Кутулуучу натыйжа	тапшырма	эскер түү
1	БК, текст, темасы	Тексттин темасын аныктоого үйрөнүшөт	Даяр текстке тема коюу	
2	Кептин түрлөру	Кептин түрлөру боюнча текст түзүшөт,кептин түрүн аныктай алышат	Кептин түрлөрү боюнча текст түзүү	
3	Кептин стилдери. Көркөм стиль,мүноздүү белгилери	Кептин стилдери,көркөм стиль ж-дө түшүнүктөргө ээ болушат, текст түзүшөт	Көркөм стилге текст түзүп келүү	
4	Иш кагаздар стили	Иш кагаздар стилинде иш жүргүзүүнү үйрөнүшөт	Иш кагаздардын реквизиттерин түзүү	
5	Кыргыз тилинин жазуу эрежелери	Орфографиялык сабаттуулуктарын арттырат	1. Йоттошкон тамгалардын жазылышы 2. Татаал сөздөрдүн жазылышы 3. Энчилүү аттардын жазылышы	
6	Үндүү тыбыштар, классификациясы	Үндүү тыбыштардын бөлүнүшүн билишет	Фонетикалык талдоо	
7	Үнсүз тыбыштар, классификациясы	Унсуз тыбыштардын бөлүнүшүн билишет	Фонетикалык талдоо	
8	Фонетикалык талдоо	Фонетикалык талдоо Жүргүзө алышат	Фонетикалык талдоо	
9	Лексика жана лексикология. Эскирген сөздөр	Эскирген создөр боюнча билимин тереңдетишет	Эскирген создөрдүн маанисин табуу	
10	Синонимдер,түрлөру	Синонимдер боюнча билимдерин тереңдетишет	Тексттеги сөздөрдүн синонимдерин табуу	
11	Омонимдер, түрлөру	Омонимдер боюнча тереңдетилген билимге ээ болушат	Омонимдердин маанисин табуу	
12	Антонимдер,түрлөру	Антонимдердин түрлөру боюнча тереңдетилген билимге ээ болушат	Создөрдүн антонимдерин табуу	
13	Полисемия жана өтмө маанилүү сөздөр	Полисемия боюнча билимин тереңдетишет	Сөздөрдүн маанилерин аныктоо	
14	Троптун түрлөру	Троптун түрлөрүн үйрөнүшөт	Талдоо	
15	Пуктуация	Тыныш белгилеринин	Тыныш белгилерин	

		коюлушун үйрөнүшөт	коюп келүү	
16	Тыныш белгилери боюнча кайталоо	Пунктуациялык билимдерин тереңдетишет	Текстти тууралап жазуу	
17	Маани берүүчү сөз түркүмдөрү	Маани берүүчү сөз түркүмдөрү жөнүндө билимге ээ болушат	Морфологиялык талдоо	
18	Атооч сөз түркүмдөрү	Кошумча билимге ээ болушат	Морфологиялык талдоо	
19	Этиш категориялары	Мамиле,ыңгай категорияларын үйрөнүшөт	Талдоо жүргүзүү	
20	Өзгөчө сөз түркүмдөрү	Кошумча билимге ээ болушат	Талдоо жүргүзүү	
21	Кызматчы соз түркүмдөрү. Байламта	Байламтанын түрлөрү, тыныш белгилери	Тыныш белгилерди коюу	
22	Жандооч,түрлөрү	Кошумча билимге ээ болушат	Жандоочторду коюп жазуу	
23	Бөлүкчө , түрлөрү	Кошумча билимге ээ болушат	Тыныш белгилерди коюу	
24	Морфологиялык талдоо	Билимдерин тереңдетишет	Талдоо жүргүзүү	
25	Сөз айкашындагы байланыштын түрлөрү	Билимдерин тереңдетишет	Талдоо жүргүзүү	
26	Байланыштын түрлөрү боюнча кайталоо	Бидимдерин бышыкташат	Талдоо жүргүзүү	
27	Баш мүчөлөр. Жалаң жана жайылма сүйлөм	Синтаксистик билимдерин тереңдетишет	Синтаксистик талдоо	
28	Айкындооч мүчөлөр	Синтаксистик билимдерин тереңдетишет	Синтаксистик талдоо	
29	Жөнөкөй жана татаал сүйлөмдөр	Грамматикалык түзүлүшүн айырмалашат	Жөнөкөй жана татаал сүйлөм түзүү,талдоо	
30	Татаал сүйлөмдүн түрлөрү	Багыныңкы,тең байланыштагы татаал сүйлөмдөр боюнча билимге ээ болушат	Сүйлөмдөрдү түзүү, талдоо	
31	Синтаксистиик талдоо	Синтаксистик билимин тереңдетишет	Синтаксистик талдоо	
32	Жыл жыйынтыгын чыгаруу	Билимдерин жыйынтыкташат	Кайталоо	

Кыргыз тилин окутуунун максаттуулугу жана актуалдуулугу

Кыргыз Республикасынын Билим берүү Министрлиги тарабынан кабыл алынган программаларга ылайык Чүй облустук мектеп-гимназиясында билим берүү процессинде жана тарбиялоо жумуштарында улуттук дөөлөттөрүбүздү жаш жеткинчектерге үйрөтүү,эне тилинин бай табияты менен алардын рухий байлыгын өстүрүү, тил аркылуу сүйлөө маданиятын көтөрүү активдүү жүргүлүшү шарт. Анткени эне тили баланын дүйнөнүн таанып-билүүсүнүн негизги куралы жана рухий дүйнөсүн калыптандыруунун баалуу каражаты болуп саналат. Ар бир кыргыз баласы эне тилинде жомок угуп,эне тили китептеринен тамга таанып, сабаттуулугун арттырат, таалим-тарбиянын эң сонун элдик үлгүлөрүн алып, андан ары дүйнөнү таанийт.

Максаты : Окуучуларды кыргыз тилинин лексикалык-грамматикалык байлыгын оозеки жана жазуу кебинде активдүү колдоно билүүгө, кеп ишмердүүлүктөрүнүн бардык түрлөрүндөгү компетенттүүлүктөрүнө ээ болууга, кеп маданиятынын нормаларын кебинде туура сактоого үйрөтүү.

Милдеттери :

1. **Таанып –билүүчүлүк**. Окуучу эне тилиндеги өз жашоо турмушундагы ,коомдогу, ишмердигиндеги орду менен маанисин так аныктап,билүүгө үйрөтүү. Эне тилин дүйнөнү таанып-билүү каражаты жана чындыкты чагылдыруунун куралы,ошондой эле башка окуу предметтери боюнча билим алуунун да куралы колдонууга көнүктүрүү. Тил жана кеп,тил жана аң-сезим, тил жана ойлоо,тил жана маданият түшүнүктөрүнүн ажырагыс биримдигин жеткилең түшүндүрүү. Кыргыз тилинин фонетикалык системасын,лексико-фразеологиялык байлыгын,грамматикалык түзүлүшүн,орфографиялык,пунктуациялык жана орфоэпиялык нормалары менен эрежелерин практикалык негизде өздөштүрүп,өз кебинде колдонууга үйрөтүү. Окуучунун эне тилинин тил бирдиктеринин маанисин жана функцияларын толук аңдап билүүгө, эне тилиндеги кубулуштарды,фактыларды талдай алууга үйрөтүү,оозеки жана жазуу кебиндеги кыргыз адабий тилинин нормаларын сактоого машыктыруу.
2. **Жүрүм-турумдук.** Окуучуну кеп ишмердүүлүгүнүн бардык түрлөрүн (сүйлөө,угуу,окуу жана жазуу) жана сүйлөшүү,баарлашуунун ар кандай чөйрөлөрүндөгү кептик жүрүм-турумдук маданиятын толук билүүгө жана колдонууга үйрөтүү. Ар кандай чөйрөдө жана тематикада оозеки-жазуу түрүндө сабаттуу сүйлөө-жазуу маданиятына үйрөтүү. Өзүнүн оозеки жана жазуу кебин өз алдынча текшере алууга,сын көз менен карап,аны дайыма өркүндөтүү жөндөмүнө ээ кылуу.
3. **Баалуулук .** Окуучуну эне тилин улуттук улуу дөөлөт,сыймык,маданият катары кабыл алып,аны тарыхый-руханий мурас деп таанып,аны менен сыймыктанууга,коргоого жана колдоонууга көнүктүрүү. Эне тили аркылуу улуттук баалуулуктарды,жалпы адамзаттык рухий дөөлөттөрдү өздөштүрүүгө,барктап баалоого үйрөтүү.

Мазмундук түзүм. Окуу материалдарынын мазмундук түзүмдөргө жана класстарга жараша бөлүштүрүлүшү.

Кыргыз тилинин мазмунун өзөгүн төмөндөгү бөлүктөр түзөт:

- Сөз, анын тилдеги жана кептеги орду
- Суйлөм,анын тилдеги жана кептеги орду
- Байланыштуу кеп, кептин түрлөрү, текст жана стилдер
- Орфография
- Пунктуация

5-класс

Фонема жөнүндө түшүнүк.
Үндүү жана үнсүз тыбыштар жөнүндө түшүнүк. Үндөштүк мыйзамы (сингармонизм).

Лексика жана кеп маданияты. Лексика жөнүндө түшүнүк , сөздүн лексикалык жана грамматикалык мааниси,бир маанилүү жана көп маанилүү создөр, тике жана кыйыр маанилери,синоним,омоним,антонимдер.

Сөз жасоо , сөздүн курамы бөлүмүндө – сөздүн уңгу жана мүчөсү,сөз мүчөлөрүнүн түрлөрү, уңгулаш сөздөр.

Соз түркүмдөрүнөн – зат атооч,алардын грамматикалык түзүлүшүнө карай жөнөкөй жана татаал болуп бөлүнүшү, зат атоочтордун мүчөлөргө жараша өзгөрүштөрү,алардын жөндөлүштөрү.
Сын атооч ,алардын граммтикалык түзүлүшү,туунду жана тубаса сын атоочтор.
Этиш сөз түркүмү , грамматикалык түзүлүшү,негизги жана жардамчы этиштер, этиштин жакталышы,чактары,аларды уюштуруучу формалар.
Жөнөкөй сүйлөм жана алардын түрлөрү, баш жана айкындооч мүчөлөр,бир өңчөй мүчөлөр, каратма сөз,кириндi сөз. Татаал сүйлөмдүн тутумундагы жөнөкөй сүйлөмдүн байланыш каражаттары. Тике жана кыйыр сөз. Адеп диалогу.
Текст. Текст,анын мүнөздүү белгилери,(тексттин тематикалык,маанилик,стилдик,грамматикалык бүтүн бирдиги). Тексттин маанилик бүтүндүгү.Тексттин эң кичине бирдиги сүйлөм , тексттин темасы жана негизги оюу. Текстке ат коюу.Тексттин планы тууралуу түшүнүк.Жөнөкөй план.
Кептин түрлөрү. Кептин түрлөрү: баяндоо,сүрөттөө,ой жүгүртүү (жалпы маалымат). Баяндоо,мүноздүү белгилери.Сүрөттөө жөнүндө жалпы маалымат. Сүрөттөө объектилерини түрлөрү: жандуу ,жансыз заттарды сүрөттөө.

6-класс

Лексика,фразеология,лексикография,кеп маданияты бөлүмүнөн.

Кыргыз тилинин сөздүк кору,анын түрдүү катмарлары.Диалектикалык,кесиптик сөздөр. Терминдер.Эскирген сөздөр,алардын түрлөрү:историзмдер,архаизмдер,неологизмдер.

Фразеологизмдер жөнүндө түшүнүк. Лексикография.Лексикография жөнүндө түшүнүк.

Сөз жасоо,орфография жана кеп маданияты бөлүмүнөн: Сөз жасоонун жолдору. Сөз жасоочу мүчөлөр,алардын түрлөрү.сөздүн синтаксистик жол менен жасалышы,татаал сөздөр ,алардын түрлөрү.Сөздүн лексико-семантикалык жол менен жасалышы.

Кыргыз орфографиясынын негизги эрежелери.
Морфология,орфография жана кеп маданияты бөлүмүнөн: Зат атоочтун жөндөлүш типтери. Сын атоочтун даражалары.
Сын атоочтун түрлөрү. Сын атоочтун жазылышы.
Сан атоочтун сөз түркүму катары мүнөздөмөсү.Сан атоочтун грамматикалык түзүлүшүнө карай бөлүнүшү. Сан атоочтун маанилерине карай бөлүнүшү.
Ат атоочтун сөз түркүму катары мүнөздөмөсү. Ат атоочтун грамматикалык түзүлүшүнө карай бөлүнүшү. Ат атоочтун маанисине карай бөлүнүшү.
Этиштин ыңгайлары. Этиштин мамилелери,түшүнүк.

Жөнөкөй сүйлөм (айкындооч мүчөлөр, бир өңчөй мүчөлөр,каратма сөз,киринди сөз).
Татаал сүйлөм: Тике сөздү камтыган багыныңкы татаал сүйлөм.Тике жана кыйыр сөз.
Диалог жана монолог.

Текст. Тексттин мүнөздүү белгилери (кайталоо).Тексттин маанилик бүтүндүгү. Тексттин темасы,тема жана подтема.Тексттин түзүлүшү,окуянын башталышы,өнүгүшү жана аякташы. Абзац, анын текст түзүүдөгү мааниси. Тексттин жөнөкөй планы.

Кептин түрлөрү.Жандуу,жансыз заттарды,айлана-чөйрөнү сүрөттөө (кайталоо,бышыктоо)

Кептин стилдери.Стиль жөнүндө түшүнүк.Кептин оозеки,жазма стили.Оозеки сүйлөшүү стилинин мүнөздүү белгилери (алгачкы маалымат). Көркөм стили,анын мүнөздүү белгилери: колдонулуш чөйрөлөрү, колдонулуш тил каражаттары (лексикалык,морфологиялык,синтаксистик). Расмий эмес иш кагаздар. Тил кат. Ишеним кат. Дарек (адрес).Телеграмма.

7-класс

Морфология,орфография жана кеп маданияты.
Тактоочтун сөз түркүмү катары мүнөздөмөсү. Тактоочтун грамматикалык түзүлүшүнө карай бөлүнүшү.
Тууранды сөздөрдүн сөз түркүмү катары мүнөздөмөсү. Тууранды сөздөрдүн түзүлүшүнө карай бөлүнүшү.Тууранды сөздөрдүн маанисине карай бөлүнүшү.
Сырдык сөздүн лексикалык жана грамматикалык мүнөздөмөсү. Сырдык сөздөрдүн

маанисине карай бөлүнүшү. Сырдык сөздөрдүн жазылышы жана колдонулуучу тыныш белгилер.
Этиштин өзгөчө формалары жөнүндө түшүнүк. Атоочтуктар жана чакчылдар.
Кызматчы сөздөрдүн маани бербөөчү сөз түркүмү катары мүнөздөмөсү,алардын түрлөрү.
Жандоочтор,кызматчы сөз катары мүнөздөмөсү. Жандоочтордун бөлүнөшү.
Бөлүкчөлөр ,алардын негизги касиети. Бөлүкчөлөрдүн бөлүнүшү. Жөнөкөй сүйлөм (атоостук жана чакчыл түрмөктөр).

Текст. Текттин темасы.анын бөлүнүшү. Тексттин маанилик бүтүндүгү. Тексттин бөлүктөрү: тексттеги ойдун башталышы,өнүгүшү,аякташы(кайталоо). Тексттеги сүйлөмдөрдү байланыштыруучу тышкы тил каражаттары (сөздөрдүн кайталанышы, 3 жактагы жактама,шилтеме ат атоочтор,синоним жана антоним сөздөр,тектеш аталуулар) Орундуу кайталоо,анын зарылдыгы.Орунсуз кайталоо,аны четтетүүнүн жолдору.

Кептин түрлөрү.Баяндоо,сүрөттөө (айлана-чөйрөнү) кайталоо. Ал-абалды (адамды,айбанды)сүрөттөө.Ой жүгүртүүнүн мүнөздүү белгилери.

Көркөм стилге мүнөздүү тил каражаттары (кайталоо). Илимий стиль: анын мүнөздүү белгилери,колдонулуш чөйрөсү,колдонулуш тил каражаттары (лексикалык,морфологиялык,синтасистик) Публицистикалык стиль жөнүндө жалпы түшүнүк.Расмий эмес иш кагаздары. Өмүр баян.Мүнөздөмө. Аннотация. Түшүнүк кат.

8-класс

Сөз айкашы ,анын мүнөздүү белгилери. Сөз айкашынын түрлөрү. Сүйлөм ,анын негизги белгилери. Сүйлөмдүн айтылыш максатына карай бөлүнүшү. Сүйлөмдүн түзүлүшүнө карай бөлүнүшу. Сүйлөмдүн грамматикалык түзүлүшу баш жана айкындооч мүчөлөрдүн катышына карай бөлүнүшу. Эки тутумдуу жана бир тутумдуу сүйлөмдөр.

Сүйлөм мүчөлөрү,анын баш жана айкындооч мүчөлөрү жөнүндө түшүнүк.
Ээ анын грамматикалык түзүлүшү ,жөнөкөй жана тутумдаш ээ. Баяндооч,анын грамматикалык түзүлүшү,жөнөкөй жана тутумдаш баяндоочтор. Баяндоочтун түрлөрү.
Аныктооч,анын грамматикалык тузүлүшу: жөнөкөй жана татаал аныктоочтор. Толуктооч, анын грамматикалык түзүлүшү: жөнөкөй жана татаал толуктоочтор. Бышыктооч,анын грамматикалык түзүлүшү: жөнөкөй жана татаал бышыктоочтор.

Сүйлөмдүн бир өңчөй мүчөлөрү,алардын мүнөздүү белгилери.
Сүйлөм тутумунда сөздөрдүн көндүм болгон түз орун тартиби жана өзгөргөн терс тартиби.

Текст.Тексттин түрлөрү,тексттеги абзац, микротема. Тема менен тексттеги сүйлөмдөгү орун тартиби ,түз жана өзгөргөн, терс экспрессивдүү орун тартиби. Тексттеги сүйлөмдөрдүн өз ара ички байланышуу жолдору (уланма байланыш, тема аралык байланыш,удаалаш байланыш. Тексттеги сүйлөмдөрдүн байланыштыруучу тил каражаттары.

Кептин түрлөрү. Сүрөттөөнүн объектилери: жандуу ,жансыз заттар,орун,айлана-чөйрө,ал-абал (кайталоо). Ой жүгүртүүнүн структурасы : тезис ,далилдер,тыянак,аларды байланыштыруучу каражаттар. Ой жүгуртүүнүн баяндоодон ,сүрөттөөдөн айырмасы.

Кептин стилдери. Илимий стилге мүнөздүү тил каражаттары жана андагы кептин берилиш өзгөчөлүгү (кайталоо). Публицистикалык стиль: колдонулуш чөйрөлөрү, колдонулуш милдеттери,кептин берилиш өзгөчөлүктөрү, колдонуш тил каражаттары. Публицистикалык стилде аткарылуучу иштерге мүнөздөмө. Макала (дубал газетага) Газеттик жана журналдык кабарлар,жаңылыктар.

9-класс

Сүйлөмдүн обочолонгон түшундүрмө мүчөлөрү тууралуу түшүнүк жана алардын түрлөрү.
Сүйлөмгө мүчө боло албаган сөздөр. Каратма сөз. Киринди сөз. Сырдык сөз.
Атоочтук түрмөк, чакчыл түрмөк.
Татаал сүйлөм,аны грамматикалык түзүлүшүнө карай бөлүнүшү: тең байланышуу татаал сүйлөм, багыныңкы байланыштагы татаал сүйлөм, анын жөнөкөй сүйлөмдөн айырмасы.
Көп багыныңкылуу татаал сүйлөм.
Төл жана бөтөн сөз. Бөтөн сөздү колдонуу жолдору: тике жана кыйыр сөз.
Жазууда тыныш белгилерин колдонулуш мааниси,кызматы.Тыныш белгилерди колдонуунун негизги эрежелери.

Текст,анын мүноздүү белгилери боюнча билимдерин жалпылаштыруу жана системалаштыруу.

Кептин түрлөрү. Кептин түрлөрү боюнча билимдерин системалаштыруу жана жалпылаштыруу. Кептин түрлөрү менен кептин стилдеринин карым-катнашы, баяндоо,сүрөттөөнүн көркөм стиль менен карым-катнашы.

Кептин стилдери. Публицистикалык стилдин башка стилдерден өзгөчөлүгү (кайталоо). Расмий иштиктүү-стиль,анын мүнөздүү белгилери: колдонулуш милдеттери ,кептин берилиш өзгөчөлүктөрү, колдонулган тил каражаттары. Расмий эмес иш кагаздары боюнча өтүлгөндөрдү тереңдетүү жана алардын татаал түрлөрүн (мүнөздөмө,токтом,отчет) өздөштүрүү. Расмий иш кагаздары : мыйзам,указ,буйрук. Илимий стилде аткарылуучу практикалык иштерге мүнөздөмө. Тезис. Доклад.

Чүй облустук мектеп – гимназиясы

Мугалим : Кылычова А.З.

2021-2022-окуу жылына кыргыз тили жана адабиятын окутууда койгон максаттарым:

1. КРнын Билим беруу министрлиги кабыл алынган стандарттуу билим беруунун багытында сапаттуу билим беруу
2. Байланыштуу кеп боюнча сабактарда окуучуларды ойду оозеки жана жазуу түрүндө эркин, логикалык ырааттуулукта байланыштуу, сабаттуу туюнта билүүгө үйрөтүү. Текст түзүүгө жана өркүндөтө билүүгө машыктыруу.
3. Окуучуларга кыргыз тилинин фонетикалык системасын , анын сөздүк кору менен байлыгын, грамматикалык түзүлүшүн, орфографиялык жана орфоэпиялык нормалары менен эрежелерин теориялык негизде үйрөтүү.
4. Окуучулардын сөз байлыгын өстүрүү, сөзгө сергек мамиле кылууга, кыргыз тилинин байлыгын оозеки жана жазуу кебинде активдүү пайдаланууга үйрөтүү.
5. Кыргыз тилинин фонетика, лексика, морфология, синтаксис бөлүмдөрүн тыгыз байланышта өтүү.
6. Кыргыз тилинин, адабиятынын системалуулугу жана кеп жөнүндө зарыл болгон билимдерди берүү менен алардын оозеки жана жазуу кептериндеги орфографиялык жана стилистикалык нормалардын сакталышына өзгөчө көңүл буруп, кетирилген каталарды кетирбөөгө көнүктүрүү, машыгуу, калыптандыруу.
7. Өз ойлорун орфоэпиялык нормалардын негизинде туура, так айтууга, ар түрдүү стилдеги тексттерди көркөм окуй алууга үйрөтүү.
8. Кептин түрлөрүнүн, кептин стилдеринин ар кандай түрлөрүнө мүнөздүү болгон тил каражаттарын бири-биринен айырмалай алууга , текст түзүүдө кетирилген кемчиликтерди таба билүүгө жана аларды түзөтүүнүн жолдорун, ыкмаларын колдоно алууга машыктыруу жана ага калыптандыруу.
9. Кыргыз тилин терең урматтап,аны менен сыймыктанууга, анын тазалыгын, адабий нормативдүүлүгүн сактоого тарбиялоо.
10. Интерактивдүү окутуу, проблемалуу окутуу, сынчыл ой жүгүртүү жана башка алдыңкы методикалык ыкмаларды пайдалануу.
11. Чыгармачылык менен талыкпай эмгектенип билим сапатты жогорулатуу.
12. Он-лайн сабактарын сапаттуу окутуу

Иштеп жаткан темам :

1. **Стандарттык билим беруунун багытында Кыргыз тили жана адабияты сабагын окутууда интерактивдүү ыкмаларды пайдалануу менен окуучулардын билим сапатын жогорулатуу.**

2. **Кыргыз тилин компетенттүүлүктүн негизинде окутуу.**

Теманын негизиндеги иштер

Жогорку темалардын негизинде окутуунун методдору аркылуу алдыга койгон максаттарга жетүүнүн каражаттары болуп саналат.

1-теманын негизинде :

1. Он-лайн учурунда билим берүүнүн стандарттарына ылайык сапаттуу сабактарды өтүү.
2. Интерактивдүү ыкмаларды колдонуп сабак өтүү менен Билим берүүдөгү ишмердүүлүк артылды.
3. Эне тилин окутууга карата интерактивдүү окутуудагы окуучулардын баарлашуулары, карым-катнаш жасоо менен пикир алышуулары аркылуу ишке ашырылды.
4. Окуучулар өздөрүн эркин сезип , “ туура эмес жооп берип алам” деген коркунучтан алыс болушту.
5. Көпчүлүк окуучулар өздөрүнүн жөндөмүн, шыгын, билимин көрсөтүүгө далалаттанышты.
6. Жуп менен , топ менен иштегенге машыгышты.
7. Мугалим фасилитатор катары багыт берип, окуучу менен достук мамиледе болууга шарт түзүлдү.

2-теманын негизинде :

1. Кептик компетенттүүлүк боюнча :

Угуп түшүнөт

- Көркөм жана окуу-илимий стилиндеги чакан тексттин мазмунун угуп түшүнөт;
- Ал тексттердеги негизги ойду жана тексттин түзүлүшүн ажыратышат ;
- Тексттеги сүйлөмдөрдүн маанилик жактан байланыштарын байланыштарын билшет.

Окуп түшүнөт

- Берилген тексттин темасын таап, негизги оюн ажыратат,
- Текстке ат коет
- Даяр тексттин жөнөкөй планын түзүп , пландын негизинде оозеки баяндап айтат;
- Кептин түрлөрү боюнча ар кыл темаларда текст түзө алат.

Сүйлөшөт

- Окуган текстин кыска жана кеңири баяндайт,
- Теманы ачуу жана негизги ойду өнүктүрүү менен оозеки сүйлөйт
- Башкалар менен диалог куруп , сүйлөшө билет
- Тил каражаттарын туура тандоо менен өзүнүн жекече оюн билдире алат.

Жазат

- Сүрөттөө, баяндоо, ой жүгүртүү түрүндө тексттерди жазышат
- Жандуу, жансыз заттарды сүрөттөө менен текст түзө алышат.
- Дилбаяндын планын түзөт жана текст түзүүдө аны пайдаланат.
- Тексттин стилин аныктайт.

2. Тилдик компетенттүүлүк боюнча :

- Тексттеги жөнөкөй жана татаал сүйлөмдөрдүн чегин аныктайт.
- Жай, суроолуу, илептүү,буйрук сүйлөмдөрдүн интонациясын туура сактайт.
- Сүйлөмдүн бир өңчөй мүчөлөрүнүн, татаал сүйлөмдүн синтаксисттик түгөйлөрүнүн интонациясын туура сактайт.
- Сөз айкашы менен сүйлөмдү айырмалайт.
- Үндүү, үнсүз тамгаларды өздөштүрөт.
- Сөздөрдү муунга ажыратууну, ташымалдоону үйрөнөт.
- Орфографиялык , орфоэпиялык нормаларды туура сакайт.
- Орунсуз кайталоого орун бербөөгө аракеттенишет.
- Сүйлөмдөгу сөздөрдүн түз орун тартибин сактоого машыгышат.
- Ар кандай талдоонун тартиптерин үйрөнүшөт, талдашат.

3. Маданияттуулук компетенттүүлүк боюнча :

- Күнүмдүк карым-катнаш жасоонун этикетинин эреже-лерине ээ болушат.
- Окуунун ар кандай кырдаалдарын үйрөнүшот.
- Эне тилин алып жүргөн өз элинин тарыхын , өз өлкөсүнүн табиятын сүйө билүүгө тарбиялаган чыгармаларга карата өзүнүн мамилесин билдире алат.
- Кебинде улуттук маданий компонентке айланган эне тилинин лексикасын эркин колодонот.
- Кеп маданиятына ээ болот.

Бөлүштүрүлгөн саат боюнча маалымат:

2020-2021-окуу жылында кыргыз тили жана адабияты сабагынан 1 жумага жүктөлгөн саат - 22 саат.

22 саат жумасына төмөнкүдөй бөлүштүрүлгөн :

№	Классы	Кыргыз тили	Кыргыз адабияты	Жалпы сааты
1	5-класс	4 саат	2 саат	6 саат
2	7-класс	3 саат	3 саат	6 саат
3	8-класс	3 саат	2 саат	5 саат
4	10-класс	2 саат	3 саат	5 саат
5	Жумалык сааты	12 саат	10 саат	22 саат

Кыргыз тили жана адабияты сабагынан окуучулардын билим сапаты жөнүндө маалымат :

1. **5-класс**

5-класска жумасына 4 саат кыргыз тили , 2 саат кыргыз адабияты өтүлөт.

	Окуучу саны	**Кыргыз тили Сапаты %**	**Кыргыз тили Жетишуусу %**	**Адабияты Сапаты %**	**Адабияты Жетишуусу%**
1-чейрек	15	33%	100%	60%	100%
2-чейрек	17	47%	100%	58%	100%
3-чейрек	18	55%	100%	88%	100%
4-чейрек	18	100%	100%	100%	100%
жылдык	18	66%	100%	66%	100%

Чейректик жазуу иштеринин жыйынтыгы

	1-чейрек	**2-чейрек**	**3-чейрек**	**4-чейрек**
Окуучунун саны	15	17	18	18
Жазганы	13	17	17	16
«5»	-	-	3	4
«4»	11	7	4	9
«3»	1	6	4	3
«2»	1	4	6	-
сапаты	84%	41%	41%	81%
жетишуусу	92%	76%	65%	100%

Билим сапатынын мониторинги

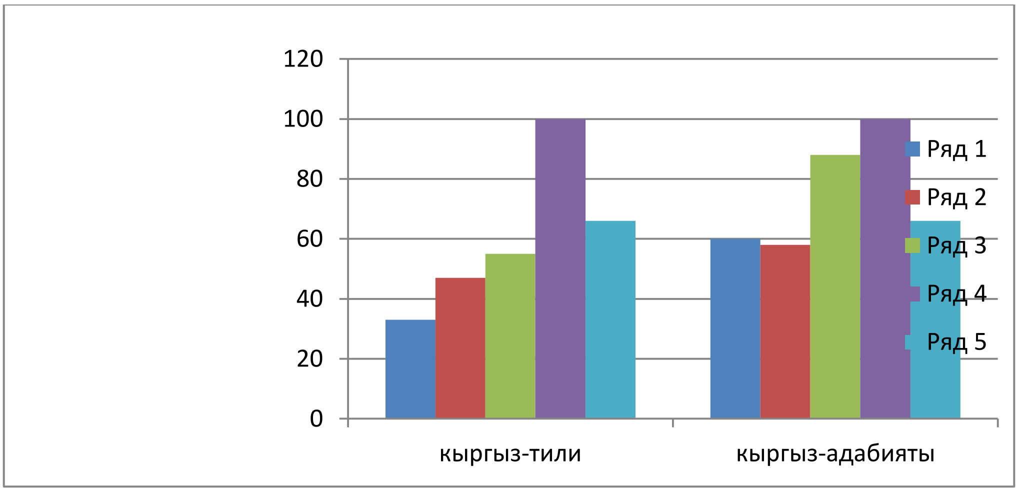

2. 7-класс

7-класска кыргыз тилине 3 саат, кыргыз адабиятына 3 саат бөлүнгөн.

Чейректердин жыйынтыгы

	Окуучу саны	Кыргыз тили Сапаты %	Кыргыз тили Жетишуусу %	Адабияты Сапаты %	Адабияты Жетишуусу%
1-чейрек	25	28,5%	100%	46%	100%
2-чейрек	25	52%	100%	56%	100%
3-чейрек	27	85%	100%	96%	100%
4-чейрек	26	96%	100%	100%	100%
жылдык	26	92%	100%	92%	100%

Чейректик жазуу иштеринин жыйынтыгы

	1-чейрек	**2-чейрек**	**3-чейрек**	**4-чейрек**
Окуучунун саны	25	25	27	26
Жазганы	21	21	24	21
«5»	-	-	9	5
«4»	12	6	11	12
«3»	7	12	1	4
«2»	2	3	3	-
сапаты	57%	28%	83%	81%
жетишуусу	90%	85%	87%	83%

Билим сапатынын мониторинги

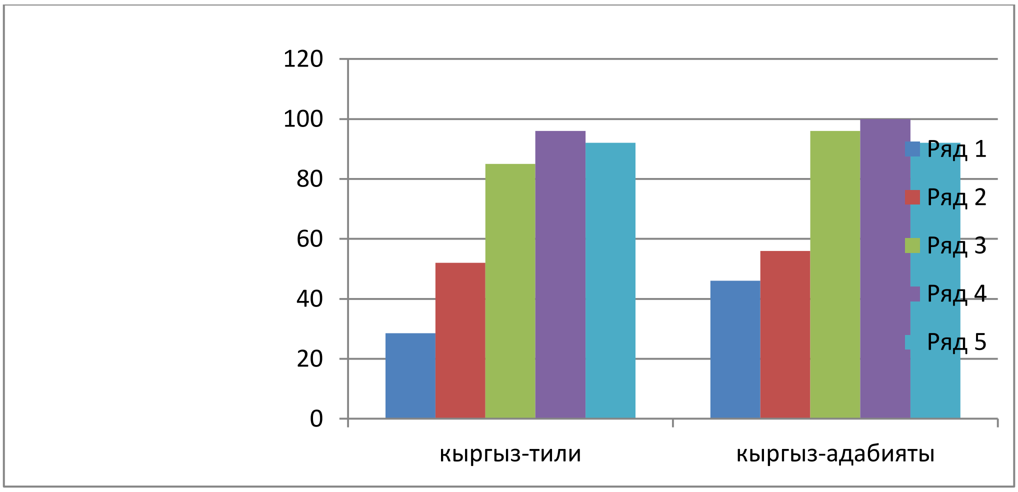

3. 8-класс

8-класска кыргыз тилине 3 саат, кыргыз адабиятына 2 саат бөлүнгөн.

Чейректердин жыйынтыгы

	Окуучу саны	Кыргыз тили Сапаты %	Кыргыз тили Жетишуусу %	Адабияты Сапаты %	Адабияты Жетишуусу%
1-чейрек	28	42,8%	100%	42,8%	100%
2-чейрек	28	64%	100%	60%	100%
3-чейрек	27	85%	100%	100%	100%
4-чейрек	26	96%	100%	100%	100%
жылдык	26	88%	100%	100%	100%

Чейректик жазуу иштеринин жыйынтыгы

	1-чейрек	2-чейрек	3-чейрек	4-чейрек
Окуучунун саны	28	28	27	26
Жазганы	22	28	26	25
«5»	3	1	6	9
«4»	11	10	10	14
«3»	6	10	9	1
«2»	2	6	1	1
сапаты	63%	39%	61%	92%
жетишуусу	90%	75%	96%	96%

Билим сапатынын мониторинги

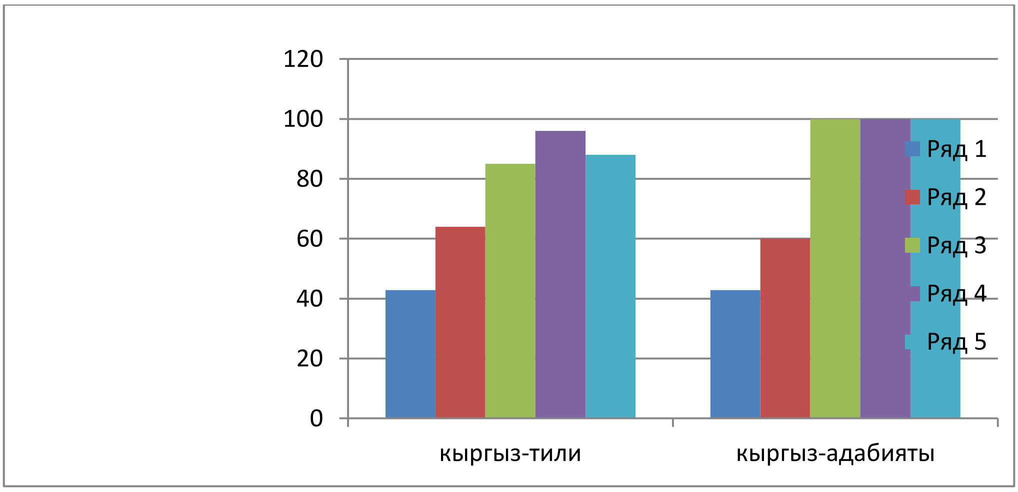

4. **10-класс**

10-класска кыргыз тилине 2 саат, кыргыз адабиятына 3 саат бөлүнгөн.

Чейректердин жыйынтыгы

	Окуучу саны	**Кыргыз тили Сапаты %**	**Кыргыз тили Жетишуусу %**	**Адабияты Сапаты %**	**Адабияты Жетишуусу%**
1-чейрек	12	58%	100%	58%	100%
2-чейрек	10	40%	100%	50%	100%
3-чейрек	8	100%	100%	100%	100%
4-чейрек	8	100%	100%	100%	100%
жылдык	8	100%	100%	100%	100%

Чейректик жазуу иштеринин жыйынтыгы

	1-чейрек	**2-чейрек**	**3-чейрек**	**4-чейрек**
Окуучунун саны	12	10	8	8
Жазганы	10	8	8	8
«5»	2	-	-	5
«4»	5	4	7	3
«3»	3	1	1	-
«2»	2	3	-	-
сапаты	58%	50%	87%	100%
жетишуусу	83%	62%	100%	100%

Билим сапатынын мониторинги

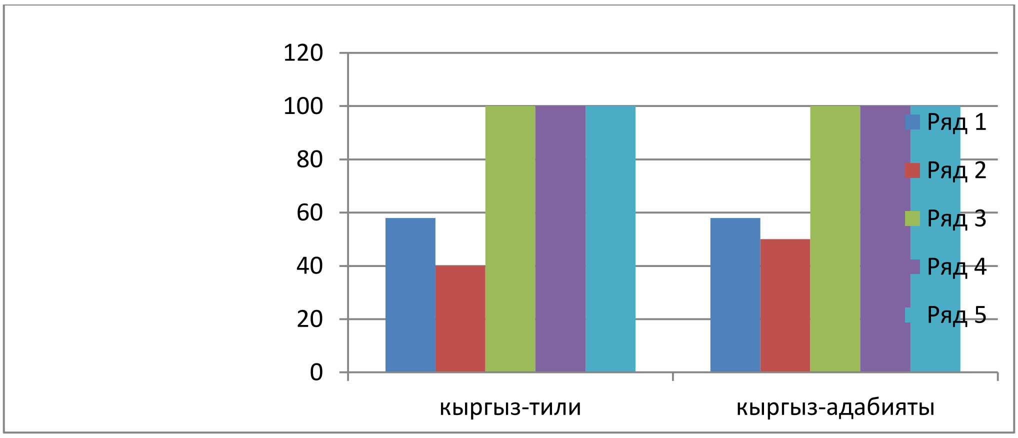

5. Жазуу сабаттуулугун жоюу жана билимди өркүндөтүү боюнча жүргүзүлгөн иштер

1. Кыргыз тилинен:

- №1 жана №2 көнүгүү дептерлери
- Жат жазуу дептери
- Эреже дептери
- Кошумча көнүгүү дептери
- Алфавит дептери

2. Кыргыз адабиятынан :

- Адабият дептери
- Дилбаян дептери
- Портфолио

3. Билимди текшерүү, машыгуу боюнча :

- Кыргыз тилинен тест
- Кыргыз адабиятынан тест
- Орфографиялык сөздүк
- Жат жазуулар жыйнагы
- Талдоолор
- Текст менен иштөө
- Сүрөт менен иштөө
- Кемчонтойдун жазгандарынан
- Сөздүк менен иштөө
- Адабият теориясынан
- Окуучулардын эмгектери

6. Зээндүү окуучулар менен иштөө

- Зээндүү окуучулар менен иштөөнүн планы түзүлгөн
- Пландын негизинде зээндүү окуучулар менен иш жүргүзүлүүдө
- Пландан тышкары да окуучулардын кызыгуусун эске алып, кошумча тапшырмалар берилет
- Ар бир класстан кыргыз тилине кызыккан зээндүү окуучулар тандалган
- Окуучулар өз алдынча берилген тапшырмалар менен иштегенге жетише алышты
- Орфографиялык жана орфоэпиялык сабаттуулугу артты
- Кеп маданиятына ээ болууга машыгышты
- Талдоонун түрлөрүн үйрөнүштү

Начар окуган окуучулар менен иштөө

- Ар бир класстан начар окуган окуучулардын тизмеси такталган
- Алардын өздөштүрүү деңгээлине карата ар Кандай тапшырмалар берилип турат
- Алфавит дептери ачылып тамгаларды жазуунун Негизинде иштер жүргүзүлдү
- Кетирилген каталар менен ката үстүндө иштетилди
- Окуу нормасынын негизинде окутуу иштери болду
- Орфографиялык сабатсыздыгын жоюу боюнча жазуу иштери аткарылды
- Эрежелер менен иш алып баруу дептери ачылып, өтүлгөн нукталар боюнча түшүндүрүлдү

7. Усулдук иштер

Эффективдүү сабак жүргүзүү үчүн абдан көп усулдук ыкмаларды сунуш кылууга болот, бирок кайсы класска кандай методдор туура келерин ар бир мугалим өзү аныктоого тийиш.

Окутуунун максаттарына жетиш үчүн ар түрдүү усулдарды туура , сабаттуу колдоно билишибиз керек.

Мен сабакта колдонгон ыкмаларым :

- Салттуу усул
- Сахна сабак
- Мугалим фасилитатор
- Жуп менен иштөө
- Топ менен иштөө
- Илимпоз , алып баруучу , референт
- Класстер
- Синквейн
- Венндин диаграммасы
- РАФТ
- Акыл чабуулу
- Талкуу
- Презентация
- Инсерт
- Эдвард де Бононун алты шляпа методу
- Кубиктер ыкмасы
- Даймонд бриллиант
- Пирамида стратегиясы
- Т – схемасы
- Фактологиялык суроо
- Концептуалдык суроо
- Окуучу мугалим
- Оюндар
- Биргелешип окуу
- Башкарып окутуу стратегиясы
- Предмет аралык байланыш
-

2020-2021-окуу жылында аткарылган иштер

- 2020-2021- окуу жылына максаттар жана темалар аныкталды
- Календардык план түзүлдү , бекитилди
- Жыл башында окуучулардын билим сапаты аныкталды
- КРнын Мамлекеттик тил күнүнө карата он-лайн иш-чара өтүлдү.
- Окуучуларга тиешелүү дептерлер ачтырылды, текшерилди
- Кыргыз тили жана адабиятынан билим сапатын көтөрүү боюнча айрым окуучулар менен жекече иштөө жүргүзүлдү
- Кептин түрлөрү боюнча машыгуу, көнүгүү иштери болду
- Кеп маданиятын , сөз байлыгын байытууга машыгуу болду
- К.Карасаевдин 110 жылдыгына карата слайд көрсөтүлүп, баяндама жасалды.
- Зээндүү окуучулар менен иштөө жүргүзүлдү
- Начар өздөштүргөн окуучуларга көзөмөл жүргүзүлдү
- Мектеп ичинде олимпиада откорулуп, алдынкы окуучулар аныкталды.
- Райондук олимпиадага даярдык корулду.
- Райондук олимпиаданын жыйынтыгы боюнча :
  Бекбачаева Бермет (10-класс) 7-орун алды.
- Р.Шүкүрбеков “Жинди суу термеси” темасында ачык сабак өтүлдү,анализ жасалды.
- Өздүк портфолио толукталды
- Усул ишине байланыштуу иш-кагаздар жүргүзүлдү
- Чейректик жазуу иштери жазылды
- Билим сапатынын мониторинги жүргүзүлдү
- Март айында КРнын Билим берүү жана илим министрлигинин алдындагы педагогикалык кызматкерлердин квалификациясын жогорулатуу жана кайра даярдоо институтунда “PISA” боюнча билимимди өркүндөттүм.
- Май айында КРнын Билим жана илим министрлигинин алдындагы Республикалык педагогикалык кызматкерлердин квалификациясын Жогорулатуу жана кайра даярдоо институтунда өз билимимди өркүндөттүм. Курстун аталышы : “ Кыргыз тилин жана адабиятын Эне тили катары компетенттүүлүк мамиленин негизинде окутуу”.
- 2020-2021-окуу жылына отчет жана анализ жасалды.

Билим талдоо, баалоо жана мониторинг борбору

Билим талдоо, баалоо жана мониторинг борбору жургузгон текшеруунун

жыйынтыгы

апрель, 2021-жыл

Класстын сабак боюнча алган орточо баасы

	5-класс	7-класс	8-класс	10-класс
Кыргыз тили %	52 %	56 %	43 %	83%
Сабаттуулук %	32 %	39%	42 %	39%

Алган бааларына жараша окуучулардын сандары

	0-10%	10-20%	20-30%	30-40 %	40-50%	50-60%	60-70%	70-80%	80-90%	90-100%
5-класс	0	2	0	5	2	6	1	3	0	1
7-класс	0	1	2	2	3	11	3	4	1	0
8-класс	0	2	4	4	2	12	0	0	0	0
10-класс	0	0	0	0	0	0	0	3	6	0

2020-2021-окуу жылы   - он-лайн окуу жылы болду

2020-2021-окуу жылында пандемияга байланыштуу окуу он-лайн башталды.

- 1-2-чейректер он-лайн окулду. 3-чейректин аягы жана 4-чейректин башы оф-лайн окуу болду.
-Он-лайн учурунда 5-7-8-10-класстын окуучуларынын ичинен такыр сабакка кирбеген окуучулар болгон жок. Баардык окуучулар менен кайтарым байланыш болуп турду. Чейректик жазуу иштери да аткарылды.
- Кээде интернетке байланыштуу сабакка кире албай калган кээ бир окуучулар менен башка мүмкүнчүлүгү болгон убактыларында байланышып түшүнүк берилип турду. Баардык окуучулар баа алышып,баалоо жүргүзүлүп турду.
– Кээ бир ата-энелер менен байланыш жүрдү.
– Убактылуу журнал уюштурулуп, бекитилди жана баалар өз убагында коюлуп турду.
– Он-лайн иш-чаралар өткөрүлдү. Мисалы : 23- сентябрь - Мамлекеттик тил күнүнө, Ч.Айтматовго арналган, “Жомоктор дүйнөсүндө” ж.б.у.с.
– Сабакта жетишпей калган окуучулар менен кошумча тапшырмалар берилип, кайтарым байланыш болуп турду.
– Олимпиадага он-лайн тестик тапшырмалар даярдалды. Олимпиада өткөрүлүп окуучулардын орундары белгиленди.

	5-класс	**7-класс**	**8-класс**	**10-класс**
1-орун	Айдарканов Санжар	Сардарбекова Назима	Качыкеев Кабай	Төрөбеков Байэл
2-орун	Нурдинов Адилет	Болотбеков Марсель	Марсбеков Азамат	Бекбачаева Бермет
3-орун	Шамшидинова Айсанат	Урустамалиева Мадина	Акылбек к. Айгерим, Алыбекова Бегайым	Касымбаев Эржан

- Райондук олимпиадага Бекбачаева Бермет катышты, 7-орун алды.

Он-лайн сабактагы көйгөйлөр жана кемчиликтер

– Он-лайн сабагында интернеттен көз каранды болуп, кээ бир жерлерде интернет тартпай калган учурлар болду.
-Он-лайн окуудан окуучулардын билим жагынан оф-лайн окуунун артыкчылыгы бар экендигин биле алдым. Жандуу бетме-бет сабактан өтөрү жок экендигин практикада сездик.
-Кээ бир окуучулар он-лайн сабакта түшүнө албай кыйналышты. Кээ бир окуучулар он-лайн сабакта ата-энесинин көзөмөл салуусунан улам жакшы окуй башташты.
– Он-лайн сабакта окуучулардын каллиграфиясы бузулгандыгы болду .

Көйгөйлөрду чечүүгө максаттар

- Каллиграфиясы бузулган окуучуларга алфавит дептерин уюштуруу

- Класстан тышкаркы окуу менен сөз байлыгын байытуу

- Көркөм окуу аркылуу сөз өстүрүүсүн өстүрүү

- Макал-лакап, фразеологизмдер менен иштөө

- Эрежелер менен иштөө

- Тесттер менен иштөө

- Кыргыз тили,адабиятына тиешелүү программалар менен иштөө

Менин педагогикалык философиям

“Мугалим – жакшылыктын энеси”

Ч.Айтматов

Эл макалында : “ Он жылды ойлонсоң бак өстүр,жүз жылды ойлонсоң шакирт тарбияла” деп айтылгандай,педагогдук кесипте канча темир канат балапандарды тарбиялап алтын уядан учурасың. Мугалимдер адам дилин тазартуучулар,жаш муундарды ар кандай өнөр-кесипке үйрөтүүчүлөр,ыймандуулукка шыктандыруучулар экендигинибизди баарыбыз башынан билебиз. Учурунда пейилге да, талантка да март акын Жоомарт Бөкөнбаев : “ Алтын билим өнөрдүн, Сүтүн берген мугалим. Аянбастан эмгекке, Күчүн берген мугалим,” - дегендей, эне ак сүтүн берип алпештесе,мугалим билим сүтүн берип тарбиялайт.
Мына ошол акылы сергек,дили таза, усулунун учу узарган мугалимдин, тарбиячынын колунда келечек ээлери турат. Тал чыбыктай буралган жаш өспүрүмдү кандай таптасаң, ошондой өсөт. Балдардын бардыгы бирдей болбойт. Бири мугалимдин айткан сөзүн бат тыңдайт, бири кеч кабыл алат,же кабыл алуусу,түшүнүгү,психологиялык жактан ой жүгүртүүсү бир класста отуз окуучу болсо,отузунуку отуз башка. Бул маселени чечүүдө эн негизги милдет мугалимде.

Окуучулар менен мугалимдин ортосундагы эң негизги көпүрө бул – сабак деп эсептейм.
Бала 1-класстан 11-классты бүткөнчө он миңден ашык сабакка катышат экен. Ошол он миңден ашык 45 минуттук сабактын канчасы натыйжалуу болуп жатат да,канчасы жөн эле убакыт коротууга айланууда? Кеп мына ушунда...

Ар бир күнү мектепке келе жатып,бүгүн кандай кызыктуу сабак өтсөм,окуучуларыма бир нерсе үйрөтсөм экен деп кадамымды ойлуу таштайм.
Менимче, сабак – мугалимдин бүтүндөй окутуу системасы ар кайсыл жагынан чагылышып турган көп түрдүү криссталл, же болбосо кайра кайрылгыс алтын убакытты жоготууга алып келген татаал механизм. А ошол механизмди кыймылга келтирип турган күч – мугалим.

Сабакка кирдиңби,болду, сен ошол 45 минуталык убакыттын кожоюнусуң. Бул сабак балдар үчүн майрам болушу да мүмкүн,кыйноо-азап болушу да

мүмкүн. Эгерде менин окуучуларым коңгуроо кагылары менен сыртка чыгууга аракеттене баштаса, анда менин сабагым кызыксыз болгон деп билемин. Качан гана мен сабагымды бүтүрүп,окуучуларыма караган кезде алардын жүзүнөн убакыттын тез эле бүткөнүнө капаланып тургандыкты көрө алсам, анда менин сабагымдын максатына жеткени.

Мугалим катары сабак учурундагы мугалимдин негизги милдеттери төмөнкүлөр деп эсептейм:

- Мугалимдин сабагынын мазмунунда жана методикасында окутуунун принциптери жана компетенттүүлүктөрү канчалык эске алынган жана чагылдырган;
- Сабактын дидактикалык жана тарбиялык вазийпасы канчалык деңгээлде ишке ашырылган;
- Сабактын ар кандай этаптарында окуучулардын таанып-билүү ишмердиги канчалык даражада активдешип турган;
- Окуучулардын окуу жумушуна жоопкерчиликтүү мамилеси канчалык даражада стимулдаштырылган;
- Билим,билгичтик,көндүм канчалык туура ,так бааланды
- Теория менен практиканын байланышы кандайча ишке ашырылды;
- Окутуунун методдору менен мазмунунун айкалышы туурабы;
- Сабакта техникалык каражаттар колдонулдубу;
- Окуучулардын курак жана жеке өзгөчөлүгүн,мүмкүнчүлүгүн, жөндөмдүүлүгүн эске алуу боюнча мугалим туура бөлө алдыбы;
- Окуучулардын бири-бири менен мамилеси,мугалим окуучу жана окуучу мугалим мамилеси кандай болду;
- Сабактын жаңы элементтер менен жабдылышы;
- Окуучулардын өзүн эркин алып жүрүүсү;
- Окуучулардын сөз байлыктарын өстүрүү;
- Сабак окуучуларды тарбиялоо (эстетикалык акыл-эс,эмгек, денетарбия ж.б.) багытында жана адистик тандоо үчүн канчалык кызмат кылды.

Мен жогоруда сабак жөнүндө жана сабактын негизги милдеттери жөнүндө өз оюмду учкай аттым. Эми өзүм кыргыз тили жана адабияты мугалими болгондон кийин сөз кезегин ошол нукка бурсам.

... Баланын өмүрүндө эне тили сабагы качан башталат? Эне тили сабагынын милдети жана маңызы эмне менен аныкталат? Окуучу эне тили сабагынан эмнени окуп үйрөнмөкчү? Эне тили боюнча программалар жана окуу китептери окуучу эне тилинде талаптагыдай

окуусу үчүн эмнелерди берет? Дагы ушул сыяктуу суроолор дайыма жүрөгүмөн орун алган. Менимче, эне тилин бала түйүлдүктө жаңы пайда болгондон баштап эле үйрөнө баштайт,анткени жанындагы,каныңдагы тили балага өтөт. Бала төрөлүп тили чыгат,мектеп жашына чейин сүйлөгөндү үйрөнөт. Укканды сүйлөп коюш оңой,ал эми мектеп босогосун аттагандан баштап бүтөр-бүткөнгө чейин ар бир тамгадан баштап,тил илиминин бөлүктөрүн окутуу бул өтө татаал,өтө жооптуу иш. Окуучуга эне тилиндеги сөз байлыгын туура өздөштүрүүнүн негизинде сөз маданиятына ээ болуу; эне тилинин илимий негиздерин, негизги эрежелерин,мыйзамдарын талаптагыдай үйрөтүү,жалпы билим алуунун ылайык эне тилинде машыгууларга жана так үйрөтүүгө эне тили мугалими милдеттүү.

Ал эми окуучуларды ийгиликке жетиштирүү үчүн биздин окуу программаларыбыздын,окуу китептерибиздин мүмкүнчүлүктөрүнө жараша чечилмекчи.

Окуу программларыбыз азыркы кыргыз тилинин өсүп-өнүгүшүнө карата түзүлүүдө. Ал эми... окуу китептеричи?

Алдыга умтулуу,тилек,үмүт бул жакшы нерсе экендигин ким түшүнбөйт. Ал эми ушундай эле жакшы үмүттөр менен аралаш кейиштүү көрүнүштөрдүн бар экендиги өкүндүрөт.

Өзүбүз кыргыз болуп туруп,кыргыз тилинин статусуна ээ болуп туруп, кыргыз тилиндеги китептердин аздыгы мени өкүндүрөт.

Китептердин аздыгы эмне, кыргыз тилинин жардылыгына такалабы? Жок. Кыргыз элинин тээ байыркы эл экенин дүйнө жүзү билет. “Манастай” эпосту жараткан элдин тилин жарды деп ким айта алат?

“Кыргыз тилим кылымдарды баскан тил,
Эр Манастай дастандарды айткан тил.
Ата Журттун ар намысын бек сактап,
Акылмандар ташка чегип жазган тил,”-

дегендей кыргыз тили улуу да,ыйык да.

Азыр кемчиликтердин барысын материалдык каражаттын жоктугуна шылтап көнүп алганбыз. Бир чети чын,бир чети жалган. Жалган дегенимдин себеби,канча убакытка чейин “Жокчулукка” шылтап кое беребиз? Тилибиз жоголуп баратса да шылтайбызбы?!

Мен сыяктуу колунда мыйзамы бар, бирок китеби жок,китеп табылып калса акчасы жок,акча тапсаң китеби жок калган кыргыз тилчи мугалимдер четтен табылат. Буга бир эле китеп эмес, методикалык

көрсөтмөлөрдөн баштап жаңы ыкмадагы программаларды кыргыз тилинде табуу кыйын.

Кыргыз тил илими улам барган сайын жаңылануудa,татаалданууда,көп эксперимент менен билим берүү максаты турат. Кыргыз тил илиминин доценти,тажрыйбалуу педагог Ж.А.Чыманов айткандай:” Мындай ,ары опурталдуу экспериментке тартынбай кирген же кирүүгө мажбур болгон кыргыз тил мугалимдерине тизе бүгүп таазим кылуудан башка айтарыбыз жок.”

Эң негизгиси “Барга көппөй, жокко чөкпөй” иштөө гана баарын жеңет демекчимин.

Ооба,мугалимдин сыйкырдуу сөзү,жугумдуу акылы, ыйык ыйманы ар убак биринчи мугалим Дүйшөндүн бай теректериндей болуп,бийик, сыймыктуу болуп шуулдап,биздин көңүлүбүздө өмүрлүк болуп түнөк тапкан.

Дүйшөн демекчи... Мен да биринчи мугалим Дүйшөн сыяктуу биринчи мугалимдин тукумунанмын. Чоң атам Кылыч да Кара-Кужур өрөөнүнүн эң биринчи мугалими болгон,боз үйгө сабак өтүптүр. Азыр айылыбыздагы орто мектепти “Кылыч Рысмендеев” атындагы орто мектеби деп эли-журту наамын берген. Чоң атамдын тун келини,менин ардактуу апам Ажыкеева Шайыр да ардактуу эс алуудагы мугалим.

Өз ата-бабамдын жолун жолдоо мен үчүн чоң сыймык . Анткени мен да алар баштаган кесипти улантуучумун,келечекте менида улашат,алар менин –окуучуларым. Ошондуктан бүт аракетимди,бүт энергиямды,бүт сүйүүмдү окуучуларыма арнайм жана арнай берем.

А.С.Макаренко таамай айткандай : “Туура тарбия берсек,ал биздин бактылуу карылыгыбыз,жаман тарбия берсек,ал бизди шорубуз,”- деген улуу сөздү чын ниетимен колдойм.

Тагдыр мага эне тилин үйрөтүүгө мүмкүндүгүн бергендигине ыраазымын.Кимдир бирөөгө эне тилибизди үйрөткөнүм – менин эне тилибиздин сүтакысын актоого жасаган аракетим деп эсептейм.

Кылычова Айни Зариповна

Окуучуларыңызга жылмаюу адам катары айланадагыларыңызга бере алган эң жакшы белегиңиз жана чөйрөңүздөгүлөргө эң жакшы таасир калтыруучу сыйкырдуу күч болуп саналат.

Унутпаңыз!

Жылмаюуңуз алгач сизге, андан кийин окуучуларыңызга өтө керек. Тажрыйбада текшерип көрүңүз. Эч нерсе жоготпойсуз.

Окуучуларды кызыктырууну каалаган мугалимдер оболу өздөрү кызыгышы керек.

Анткени өзү кызыкпаган адам башкасын кызыктыра албайт.

Ыңгайлуу чөйрө – кызматташтык атмосфераны түзүүгө, окуучулар менен өз ара түшүнүү жана баарлашууну жаратууга мүмкүнчүлүк берет.

Мугалим окуу процессин, окуучу өз оюн эркин айта алгыдай, бирөөнүн оюна каршы чыгуудан жана талашуудан коркпогудай кылып уюштурушу керек, а мугалим угуп, окуучуга сыйлоо менен мамиле кылып, кайдыгер болбоосу шарт. Педагог аралыкты сактоо менен балага дос болуп калуусу мааниге ээ.

Эң чоң күрөш – инсан тарбиялоо күрөшү.

Мугалимдик кесип – сабырдуулуктун иши.

Сизден барган сүйүү кайра өзүңүзгө келет.

Бир окуучуга кол сунуп жатып, бүтүндөй дүйнөгө кол сунуп жаткандай маани беришибиз керек.

Бир класста сабак түшүндүрүп жатып , бүтүндөй аалам бизге кулак салып жаткандай маани бериш керек.

Эгер сиз окуучуларыңыздын көзүнөн : “ Эмгегиңиз үчүн чоң рахмат, устатым”, - деген сөздү окуй   алсаңыз, чарчаганыңыз жазылса, демек, сиз туура кесип тандаганыңыз.

Мугалимдик кесип – бул жөн гана сабак окутуу эле эмес , балдардын маданий-эстетикалык аң-сезиминин байытылышына , ар тараптан жетишүүсүнө , татыктуу   тарбиялануусуна да салым кошуу болуп эсептелет.

Сабак: Кыргыз адабияты , 10-класс

Мугалим : Кылычова А.З.

Текшерилди: _______ Бөлөкова Г.

28-май,2021-жыл

Сабактын темасы: Р.Шүкүрбековдун «Жинди суу» термеси

	Негизги компетенттүүлүктөр 1. Маалыматтык 2. Социалдык-коммуникативдик 3. Өз алдынча уюштуруу жана маселелерди чечүү	**Сабактын тиби:** Интерактивдүү, аралаш **Колдонулуучу ыкмалар**: айтып берүү,түшүндүрүү,ангемелешуу,суроо-жооп, класстер,презентация, ротация ж.б. **Керектелуучу каражаттар:** Темага байланыштуу таркатмалар,карточкалар,сүрөттөр,ватмандар,стикер, маркерлер, Т.С.О. **Предмет аралык байланыш:** Адеп, анатомия, сүрөт,математика,химия,биология,адам жана коом
№	**Сабактын максаттары**	**Көрсөткүчтөр**
1.	**Билим берүүчүлүк :** окуучулар «Жинди суу» термеси боюнча маалымат алышат. Чыгармадагы автордун берген оюн түшүнүшөт. Ичкиликтин зыяндуулугу, аракечтик коомго жана үй-бүлөгө, керт башка тийгизген терс таасирлери жөнүндө ой жүгүртүшөт. Чыгарманын	Окуучулар «Жинди суу» чыгармасы боюнча маалымат алышса. Чыгарманы түшүнүшсө жана аны талдай алышса. Ичкиликтин адамга жана коомго тийгизген терс таасирин топ менен иштеп, презентациялашса. Чыгармадагы ичкиликтин зыяндуулугу, аракечтик коомго жана үй-бүлөгө, керт башка тийгизген терс таасирлери жөнүндө ой жана чыгарманын таалим-тарбия берүүчүлүк ролу боюнча билишсе.

	таалим-тарбия беруучулук ролу боюнча билишет.	
2.	**Өнүктүрүүчүлүк :** Уккандарын эсине сакташып, сабакта колдоно билишет. Сөз байлыгы өнүгөт. Өз сөзүн ой-жүгүртүп айтат. Топ менен иштешет. Келечекке максат кое билишет.	Уккандарын эсине сакташып,колдоно билишсе. Сөз байлыгы өнүксө. Өз сөзүн ой-жугуртуп айтканды билишсе. Ичкиликтин терс сапатын ачууда өз ойлорун ортого салышса. Топ менен иштей билишсе. Берилген тапшырманы презентациялай алышса. Сабакта келечекке болгон ичкилик жөнүндө сунуштарын айта алышса.
3.	**Тарбиялык :** Алкоголь ичимдиктеринен алыс болууга, ыймандуулукка, ынтымактуулукка, адептуулуккө тарбияланышат.	Алкоголь ичимдиктеринин зыяндуулугун билишсе,ичимдиктен алыс болууга,ыймандуулукка,ынтымактуулукка,адептуулуккө тарбияланышса.

Сабактын жүрүшү :

Сабак-тын Этап-тары	Убак-тысы	Мугалимдин ишмердүүлүгү	Окуучунун ишмердуулугу	Компетент-түүлүгү		Баалоо
1.Уюштуруу	3 мин	Жагымдуу маанай түзүлөт. 2 топко бөлүнөт. Сабактын темасын,максатын айтат,түшүндүрөт. Мугалим окуучуларга бүгүнкү сабакты баалоонун жол-жобосун маалымат берип,тушундурот.1-топ менен баалоо,2-жеке баалоо,өзүн-өзү баалоо болот.	Балдар кыздарга,кыздар балдарга комплимент айтышат. 2 түстөгү стикердин бир түстү тандоо менен 2 топко бөлүнүп,орун алышат. Окуучулар сабактын темасын,максатын угат,түшүнүшөт.	НК 1		Калыптандыруучу баанын негизинде баалоо
2.Өтүл-гөн теманы кайта-лоо	3-5 мин	Мугалим окуучуларга өтүлгөн тема боюнча тапшырмасын текшерет жана «Сандар суйлөйт» деген ыкма менен Р.Шукурбеков боюнча алган билимдерин текшерет,эске салат,бышыктайт	Окуучулар сандар, Цифралар жазылган, берилген суроолорго жооп беруу менен өздөру билгендерин ортого салышат,тапшырманы	НК 1	ПК 1	

			бышыкташат.			
3.Жаны теманы түшүн-дүрүү	7-10 мин	Мугалимдин сөзү: Р.Шүкүрбековдун «Жинди суу термеси» 1952-жылы жарык көргөн. Райкандын термесинде бул терс көрүнүштү автордун өзүнө гана тиешелуу болгон юмор-сатиралык көркөм сөзү менен жогорку денгээлдеги таалим-тарбиялык мааниге ээ болгон чыгарма жаратканында. Чыгарманын идеясы окурмандарды аракты ичпоого, андан алыс болууга, «адатка» айландырып, анын туткунунда калбай,таза,кызыктуу өмүр сүрүп,эл-жеринин кызыкчылыгы учун кызмат өтөөгө чакыруу. «Терменин башы арактан, Айланып кетсин тамактан. Силерге айтып жатамын, Качсын деп жаман адаттан.» деп башталат. Анда азыр мындан нары өзүңөр окуп,термени угуп таанышкыла Андан соң карточкадагы жана	Окуучулар тема боюнча билгендерин, оз ойлорун айтышат. Мугалим теманы тушундуруп жатканда кунт коюп угат. Китепти окуу жана термени аудио угуу менен,тушунугу боюнча талкуууга катышат. Берилген суроого жооп берип,озу суроо бере алат. Ырларды корком окушат.Оз оюн эркин айта алат. Чыгармадагы создуктор менен иштешет. Салыштыруулардын табышат. Чыгарманын сатира-юмор жактан келтирилген мисалдарга токтолушат. Капаланткан	НК 1, НК 2	ПК 1, ПК 2	

		слайддагы тапшырмаларга, суроолорго жооп берип,чыгармага талкуу жүргүзгүлө. (Чыгарманын башын китептен окушат, андан соң аудио менен уктурулуп таанышышат) Окуучулардын окуу,угуу жагы өнүгөт.	сүрөттөөлөргө ,учурларга ойлорун айтышат.			
4.Жаны теманы бышык-тоо	10-12 мин	Арактын адамдын организмине жана коомго тийгизген терс таасири боюнча видео-ролик көрсөтүлөт. Окуучулардын көрүү жагынан маалымат алышат. Мугалим 2 топко тапшырма берет: 1-топ Арактын жеке адамга тийгизген терс таасири 2-топ: Арактын коомго тийгизген терс таасири боюнча ватманга кластер же сүрөт тартуу менен жактап берүү	Окуучулар топ менен иштешет, жакташат (презентациял ашат)	НК 1, НК 2, НК 3	ПК 1, ПК 2, ПК 3	
5.Талкуу лоо үчүн суроо-лор	5-7 мин	- Чыгармадан кандай көйгөйлөрдү көрө алдыңар? - Чыгарманын азыркы кезде актуалдуулугу барбы? - Чыгармадан кийинки сенин көз карашын кандай? - Ичкилик арты өкүнүч	Окуучулар ой-жүгүртүү менен суроого жооп беришет жана талкуу жүргүзүшөт	НК 2	ПК 2	

		деп эмне учун айтылат?				
6.Сабак-ты жыйын-тыктоо	5-7 мин	Сабакты мугалим жыйынтыктабай, окуучуларга жыйынтык чыгарганга багыттайт,мүмкүнчүлук берет. Бугунку сабакта келечекте турмушунда кандай колдонууга максат кое алышарына мумкунчулук жаралат. Суроо: Эгер сен президент,депутат,министр,аким,айыл өкмөтү, сатуучу, ата,эне же жөн эле жаран катары аракечтикке каршы кандай салым кошуп ,кандай күрөш жүргүзөт элең? Ротация ыкмасы колдонулат.	Окуучулар ой-жүгүртүшөт. Ротация ыкмасы менен өз ойлорун ортого салып, сабакты жыйынтыктоо менен келечекке максат коюшат.	НК 3	ПК 2	
7.Баа-лоо	2 мин	Баалоо жүргүзөт	Баалоого катышышат			
8.Тап-шырма	2 мин	Дилбаян жазуу : «Ичкилик арты өкүнүч»	Темага керектуу цитаталарды чогултушат, план түзүшөт, дилбаян жазышат.	НК 2	ПК 3	